

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: MRG5580097

ชื่อโครงการ: พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว:

วรรณคดีกับความมั่นคงของชาติ

ชื่อนักวิจัย: ดร.อัญชลี ภูพะกา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail Address: anchalee_pupaka@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ: 2 กรกฎาคม 2555- 2 กรกฎาคม 2557 (ขอขยายเวลาถึง เมษายน 2558)

วรรณคดีไทยมีการกล่าวถึงกลุ่มคนอื่น ๆ มาตั้งแต่ในสมัยอดีต โดยมีการบรรยายผ่านความรู้ที่เป็นแบบเก่า เรื่องราวไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และมีวิธีการบรรยายโดยใช้สยามเป็นศูนย์กลาง ชนชาติอื่นด้อยกว่าสยามโดยเฉพาะในวรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่ได้กล่าวถึงชนชาติ ตะวันตกมีแต่ความแปลกประหลาด

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีวิธีการกล่าวถึงชนชาติอื่น ๆ แตกต่างไปจากวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ผ่านกลวิธีการเล่าเรื่องและโลกทัศน์ที่สยามไม่ได้เป็นศูนย์กลาง เป็นการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับโลกของความเป็นจริงที่มีเหตุผล มีการศึกษาข้อมูล มีการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสภาพการณ์ ตลอดจนชี้แนะให้เห็นประโยชน์ของการนำความรู้เกี่ยวกับชนชาติอื่นไปใช้

นอกจากนั้น พระราชนิพนธ์บันทึกการเดินทางไปตะวันตกอาจเป็นการใช้วิธีการเดียวกัน บที่ตะวันตกใช้อธิบายความรู้เกี่ยวกับตะวันออกที่มุ่งนำเสนอให้เห็นว่า ตะวันออกคือความแปลกประหลาดมหัศจรรย์ และมีความเป็นอื่น โดยพระราชนิพนธ์บันทึกการเดินทางก็เป็นการจัดระเบียบความรู้เกี่ยวกับตะวันตก และอาจพิจารณาได้ว่าเป็นผลงานวรรณกรรมโต้กลับตะวันตกในลักษณะที่ ตรงกันข้าม คือ เป็นการบันทึกความรู้เพื่อนำเสนอให้เห็นว่า ความเป็นตะวันตกไม่ได้เป็นสิ่งที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์ และไม่ได้มีความเป็นอื่น เพราะคนตะวันออกมีความรู้เกี่ยวกับตะวันตก

ในสถานการณ์ที่ต้องเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมุ่งให้ความรู้แก่ประชาชน นอกจากความรู้ผ่านระบบการศึกษาแล้ว พระราชนิพนธ์ยังเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการเสริมสร้างความรู้แบบสมัยใหม่ และเป็นการแสดงให้เห็นว่าคนสยามก็มีความรู้เกี่ยวกับตะวันตกเช่นเดียวกัน

คำหลัก: พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, วรรณคดี, บันทึกการเดินทาง, ความมั่นคงของชาติ, ความรู้แบบสมัยใหม่

Abstract

Project Code: MRG5580097

Project Title: (The works of King Chulalongkorn: Literary and National Security)

Investigator: Anchalee Pupaka, Faculty of Liberal Arts, Mahidol University

E-mail Address: anchalee_pupaka@hotmail.com

Project Period: 2 July 2555 - 2 July 2557

The idea of foreign nations has been introduced in Thai literature since a long time ago. However, the information presented in the past was mostly irrelevant. In the past, Siam was believed to be the center of the world. Foreigners were inferior to Thai people. Especially in the early Rattanakosin era, western nations were described as completely strange.

However, the information about foreigners in King Rama V's writings is different from any other works of the same era. In his works, Siam is not the center of the world. All details and information are described matter-of-factly with careful analysis and study. In the books, King Rama V points out the connection between new knowledge and the country's status, as well as suggests the ways to make use of the knowledge from other nations to develop Siam to become compatible with them.

Interestingly, the narration approach employed in the King Rama V's travelogues of his journeys to Western countries might be similar to the one that has been used by Western authors to describe the knowledge about the East. The approach highlights the alienation and uniqueness of the Eastern World. King Rama V's travelogues have reformed Thai people's knowledge about the West. Also, the travelogues might be considered a counteraction against the Western literature that describes the East as strange by demonstrating that there is nothing strange or alien about the Western World because the Easterners have already been equipped with the accurate knowledge about the West.

During the critical time when stability was crucial for the survival of the country, King Rama V emphasized on educating his people and providing them with knowledge that they needed to learn. Not only the formal education system, his writings became another important tool the king used to distribute modern knowledge to the reader.

Keywords: King Chulalongkorn, Literary, travelogues, National Security, Modern Knowledge